

БРОЙ 38, Януари 2025 г.

Задължителни вноски за 2025 г. до приемането на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2025 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2025 г.

Извънредно: Законодателни промени

Изслушай статията

Задължителни вноски за 2025 г. до приемането на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2025 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2025 г.

*Димитър Бойчев, консултант по социално и здравно осигуряване, управител на **Бойчев консултинг***

Актуално към 21.01.2025 г.

Законопроектът за бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) ежегодно се разглежда от Народното събрание (НС) едновременно със законопроекта за държавния бюджет - основание **чл. 19, ал. 5** от Кодекса за социално осигуряване (КСО). Законът за бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) в най-общия случай би следвало да действа за срок една календарна година (основание **чл. 19, ал. 1** от КСО).

Проектът на закон за годишния бюджет на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) се разглежда от НС също едновременно с проекта на закон за държавния бюджет (както и с проекта на ЗБДОО) - основание **чл. 29, ал. 2** от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО).

Понастоящем вече е ясно, че ще се забави приемането на *Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2025 г.*, съответно ще се забави приемането на ЗБДОО за 2025 г. и на *Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса (ЗБНЗОК) за 2025 г.*

По отношение на такива случаи поначало е предвидено, че:

- **ако бюджетът на ДОО не е приет от НС до началото на бюджетната година**, осигурителните приходи би следвало да се събират **съобразно действащите нормативни актове** (основание **чл. 19, ал. 6** от КСО), респективно
- **ако проектът на ЗБНЗОК не е приет от НС до началото на бюджетната година**, осигурителните приходи би следвало да се събират **съобразно утвърдения бюджет на НЗОК за предходната година** (основание **чл. 29, ал. 4** от ЗЗО).

Но тъй като това все пак са “годишни” закони и с оглед гарантиране на правна сигурност, изрично е уредено събирането на приходите за 2025 г. до приемането на ЗБДОО за 2025 г. и ЗБНЗОК за 2025 г.

Това е направено със закон, обнародван в *Държавен вестник (ДВ)*, брой 6 от 21 януари 2025 г., а именно *Закон за събирането на приходи и извършването на разходи през 2025 г. до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2025 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2025 г.* (Закона).

Въпросният закон урежда събирането на приходи и извършването на разходи през 2025 г. до приемането на ЗДБРБ за 2025 г., ЗБДОО за 2025 г. и ЗБНЗОК за 2025 г., но за срок, не по-дълъг от три месеца, при спазване изискванията на **чл. 87 и 98** от *Закона за публичните финанси*, **чл. 19** от КСО и **чл. 29** от ЗЗО (основание **чл. 1** от Закона).

В контекста на гореизложеното, не е изненада, че Законът предвижда приходите да се събират в съответствие с действащите закони (основание **чл. 2** от него).

Що се касае до **задължителните вноски Законът предвижда следното:**

1. До приемането на ЗБДОО за 2025 г. приходите се събират и разходите се извършват съгласно действащите към 31 декември 2024 г. размери, база, механизми, процедури, критерии или други относими показатели, параметри, ограничения, минимални/максимални размери на определени показатели, свързани с осигурителните вноски, пенсиите, обезщетенията и други

осигурителни плащания, и в съответствие с останалата приложима нормативна база (основание **чл. 7, ал. 1** от Закона).

Това означава, че **за периода от началото на 2025 г. до приемането на ЗБДОО за 2025 г.**^[1] би следвало изцяло да се запазят всички основни положения от **2024 г.**, в това число:

1.1. Запазват се размерите на месечния осигурителен доход, които бяха определени на база ЗБДОО за 2024 г., а именно:

1.1.1. Запазва се минималният месечен размер на осигурителния доход през календарната година по основни икономически дейности и квалификационни групи професии съгласно приложение **№ 1** към **чл. 9, т. 1** от ЗБДОО за 2024 г. (така наречените минимални осигурителни прагове)^[2].

За 2024 г. най-ниските минимални осигурителни прагове от приложението бяха приведени в съответствие с относимата за този период минимална работна заплата (МРЗ) за страната, която от 01 януари 2024 г. беше определена в размер на **933 лв.**^[3]. Същевременно, от 01 януари 2025 г. МРЗ за страната вече е в размер на **1077 лв.** (на база **Постановление на Министерски съвет № 359 от 23 октомври 2024 г.**, обнародвано в ДВ, брой 90 от 25.10.2024 г.).

Това означава, че за периода **от началото на 2025 г. до приемането на ЗБДОО за 2025 г. в определени специфични ситуации не е изключено осигуряване на работници/служители върху осигурителен доход, който като размер ще е по-малък от МРЗ за страната** (например при неначислени възнаграждения, тъй като осигурителните вноски при неначислени възнаграждения се дължат върху не по-малко от минималните осигурителни прагове, а някои от минималните осигурителни прагове за периода от началото на 2025 г. до приемането на ЗБДОО за 2025 г. като размер ще са по-малки от определената за този период МРЗ).

1.1.2. Запазва се минималният месечен размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица (в т.ч. за регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводителите) – **933 лв.** (определен на основание **чл. 9, т. 2** от ЗБДОО за 2024 г.), който от началото на 2024 г. също беше приведен в съответствие с относимата за този период МРЗ за страната.

Но както беше отбелязано, **от 01 януари 2025 г. МРЗ за страната вече е в размер на 1077 лв.** Това предполага, че за периода от началото на 2025 г. до приемането на ЗБДОО за 2025 г. ще е налице донякъде **необичайната възможност самоосигуряващите се лица да избират авансово осигуряване върху осигурителен доход, който ще е по-малък от МРЗ за страната** (тъй

като минималният осигурителен доход за самоосигуряващите се лица за периода от началото на 2025 г. до приемането на ЗБДОО за 2025 г. като размер ще е по-малък от определената за този период МРЗ).

1.1.3. Запазва се максималният месечен размер на осигурителния доход – 3 750 лв. (определен на основание **чл. 9, т. 3** от ЗБДОО за 2024 г.).

1.2. Запазват се размерите на осигурителните вноски за фонд “Трудова злополука и професионална болест” по групи основни икономически дейности за 2024 г., които бяха определени съгласно приложение № 2 към **чл. 14** от ЗБДОО за 2024 г.**[4]**.

1.3. Не се внасят вноски за фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите” (така както беше определено с **чл. 15, ал. 1** от ЗБДОО за 2024 г.).

2. До приемането на ЗБНЗОК за 2025 г. приходите се събират и разходите се извършват съгласно действащите към 31 декември 2024 г. размери, реда и условията за тяхното определяне, база, механизми, процедури, критерии, нормативни административни актове, определени в ЗЗО, или други относими показатели, параметри, ограничения, минимални/максимални размери на определени показатели, свързани със здравноосигурителните вноски и здравноосигурителните плащания, и в съответствие с останалата приложима нормативна база (основание **чл. 8, ал. 1** от Закона).

Това означава, че **за периода от началото на 2025 г. до приемането на ЗБНЗОК за 2025 г.[5]** би следвало изцяло да се запазят всички основни положения от 2024 г., в това число:

2.1. Запазва се размерът на здравноосигурителната вноска, който беше определен на основание **чл. 2** от ЗБНЗОК за 2024 г. (т.е. 8 на сто)**[6]**.

2.2. Що се касае до лицата, чийто здравноосигурителен доход съвпада или е обвързан с осигурителния доход за ДОО е необходимо да се имат предвид размерите на осигурителния доход, които бяха определени със ЗБДОО за 2024 г. (в тази връзка вж. т. 1.1. от настоящия материал), например по отношение на лицата:

- за които се прилагат минимални осигурителни прагове;
- които са самоосигуряващи се по смисъла на КСО;
- по **чл. 40, ал. 5** от ЗЗО (осигуряват се здравно изцяло за своя сметка, тъй като не са осигурени на някое от другите основания, посочени в закона) - следва да

се вземе предвид половината от осигурителния доход по **чл. 9, т. 2** от ЗБДОО за 2024 г., т.е. осигурителен доход в размер не по-малък от 466,50 лв.;

- др.

Законът влиза в сила от 01 януари 2025 г. (основание **§ 4** от Заключителните разпоредби от него).

[1] Но за не повече от три месеца.

[2] Приложението е таблица, с която са въведени размерите на минималните осигурителни прагове за групирани в колони от 1 до 9 класове професии, в зависимост от номера на реда, към който се отнася основната икономическа дейност на осигурителя (обособени на общо 86 реда от приложението); забележките към приложението съдържат допълнителни разяснения във връзка с прилагането на минималните осигурителни прагове.

[3] Въз основа на **Постановление на Министерски съвет № 193 от 12 октомври 2023 г., обнародвано в ДВ, брой 87 от 17 октомври 2023 г.**

[4] Размерите и разпределението на осигурителните вноски за останалите фондове на ДОО остават непроменени (т.е. за фонд *“Пенсии”*, фонд *“Общо заболяване и майчинство”* и фонд *“Безработица”*); запазват се, също така, размерите и разпределението между осигурителите и осигурените лица на осигурителните вноски за *Учителския пенсионен фонд* и за *допълнителното задължително пенсионно осигуряване*.

[5] Но за не повече от три месеца.

[6] Запазва се, също така, разпределението на здравноосигурителните вноски между осигуряващите и осигурените лица в досегашното съотношение.